

MEMÒRIA GENERAL SOBRE LA PROPOSTA DE DECRET PEL QUAL ES CREA I REGULA EL REGISTRE DE FINQUES AMB INICIATIVES CÍVIQUES I PRIVADES DE CONSERVACIÓ DEL PATRIMONI NATURAL I LA BIODIVERSITAT DE CATALUNYA

L'article 64.2 de la Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques estableix que els projectes de disposicions reglamentàries han d'anar acompanyats sempre d'una memòria general que ha de contenir, com a mínim:

- a) La justificació de la necessitat de la disposició reglamentària i l'adequació d'aquesta als fins que es persegueixen.
- b) El marc normatiu en què s'insereix el projecte de disposició reglamentària.
- c) La relació de les disposicions afectades pel projecte de disposició reglamentària i la taula de vigències i derogacions resultants.
- d) La competència de la Generalitat sobre la matèria.
- e) La relació motivada de les persones i les entitats a les quals s'ha d'atorgar el tràmit d'audiència.
- f) La procedència, si escau, de sotmetre l'expedient a informació pública.

a) Necessitat de la disposició i adequació als fins perseguits

Els poders públics han assumit tradicionalment les funcions associades a la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat. Ara bé, en el context actual cada cop és més rellevant el paper de la ciutadania en la conservació de la natura, ja sigui a títol individual o bé a través d'organitzacions de la societat civil. Un dels casos més rellevants ha estat la implantació i consolidació de la custòdia del territori, que ha tingut un creixement considerable els darrers anys a Catalunya. Aquesta estratègia de conservació de la natura té per objectiu la implicació de les persones propietàries i usuàries del territori en la conservació de la biodiversitat i el patrimoni natural que s'hi associa. Això ha permès expandir les iniciatives de conservació de la natura que requereixen la implicació directa i activa de la societat civil i fer-les més visibles.

L'article 4.4 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i la biodiversitat (en endavant, LPNB) determina que en la planificació i gestió dels espais protegits i la conservació dels hàbitats i les espècies es fomentaran els acords voluntaris amb propietaris i usuaris dels recursos naturals, així com la participació de la societat civil en la conservació de la biodiversitat.

Així mateix, la LPNB estableix en el seu article 5.c el mandat de les administracions públiques de promoure la participació de la societat civil i les activitats que contribueixen a assolir els objectius de la Llei, i en concret a promoure mesures fiscals que incentivin les iniciatives privades de conservació de la natura.

L'acord de custòdia és l'instrument mitjançant el qual la propietat i/o les persones gestores de finques privades es comprometen a dur a terme una gestió que tingui cura de la conservació dels valors naturals, culturals i paisatgístics inherents al territori. A l'acord de custòdia es plasmen els compromisos que s'estableixen entre la propietat o els gestors (arrendataris, usufructuaris) de la finca i una entitat de custòdia, que representa el conjunt de la ciutadania i l'interès comú. Aquests compromisos es relacionen directament amb les necessitats de conservació concretes de la finca, i poden establir drets i deures de diferent naturalesa jurídica.

La promoció de la custòdia del territori s'ha considerat com una de les accions prioritàries de les polítiques de conservació del patrimoni natural de la Generalitat de Catalunya els darrers anys. En aquest sentit, des de l'any 2003, amb la creació de la Xarxa de Custòdia del Territori (actualment denominada Xarxa de Conservació de la Natura), i fins el moment actual, la Generalitat de Catalunya ha donat suport a la custòdia del territori a través de diferents projectes i iniciatives per impulsar i enfortir la col·laboració públic - privada en la conservació del patrimoni natural.

La custòdia del territori a Catalunya s'ha convertit en la fórmula majoritària per conservar la natura a través de la iniciativa cívica i privada i l'apoderament de la societat. A l'actualitat a Catalunya hi ha 765 acords de custòdia vigents, que tenen per objecte la gestió privada de 40.072 ha., segons evidencien dades del VII Inventari de custòdia del territori a Catalunya elaborat per la Xarxa de Custòdia del Territori en col·laboració amb el Departament de Territori i Sostenibilitat.

En molts casos, també existeixen dubtes sobre la contribució real dels acords de custòdia i d'altres iniciatives cíviqes i privades a la conservació efectiva del patrimoni natural. Això, en part, és conseqüència de diverses limitacions intrínseques que dificulten, entre d'altres coses, que la popularitat d'aquestes eines creixi més ràpidament i es converteixin en una fórmula atractiva, efectiva i generalitzada per conservar la biodiversitat i el patrimoni natural a Catalunya. Els principals obstacles amb què es troben les iniciatives privades de conservació es detallen tot seguit. D'una banda, el fet que les persones propietàries tendeixen a desconèixer les formes de gestió compartida del territori i, per tant, solen ser les entitats de custòdia les que cerquen i identifiquen les finques amb valors naturals, culturals o paisatgístics. D'altra banda, a Catalunya no existeixen mecanismes que permetin posar en valor les accions dels titulars de finques amb iniciatives de conservació ni, al seu torn, existeix un mecanisme de registre d'aquestes iniciatives.

Els obstacles que s'han referit condicionen el fet que la promoció de la custòdia i d'altres iniciatives de conservació de la natura puguin tenir l'impacte desitjat per l'Administració de la Generalitat i els altres agents implicats, per avançar de manera que es popularitzi l'expansió d'aquestes activitats, se'n maximitzi l'efectivitat i puguin esdevenir una fórmula de gestió de la biodiversitat i del patrimoni natural àmpliament utilitzada a Catalunya.

Cal tenir present que a Catalunya l'impuls de la custòdia del territori es considera una estratègia fonamental per a la conservació del seu patrimoni natural i la biodiversitat. En aquest sentit, es destaca que el Pla de Govern de la XI legislatura ja preveia la creació d'un registre de contractes per al foment de la custòdia del territori i que l'actual Pla de Govern de la XII legislatura inclou entre les seves accions la creació d'un registre d'entitats de custòdia per tal de regular aquests acords als efectes legals i tributaris que se'n puguin derivar.

De tot l'anterior se'n desprèn l'interès de la Generalitat de Catalunya en la creació d'un sistema de registre de les iniciatives de conservació del patrimoni natural i la biodiversitat. En aquest sentit, la línia d'actuació número 75 de l'Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya 2030, aprovada pel Govern el 17 de juliol de 2018, ja preveu precisament, en el període 2019-2022, crear el Registre d'acords de custòdia del territori com a mesura prioritària.

Després de les aportacions realitzades per la ciutadania en la fase de consultes prèvies, es proposa el registre voluntari de totes les finques amb iniciatives de conservació del patrimoni natural i la biodiversitat a Catalunya. S'aconsegueix, així, un instrument per a donar seguretat jurídica a l'estratègia de la custòdia del territori però també a d'altres iniciatives cíviqes i privades de conservació que puguin emergir en el futur que no siguin considerades estrictament com a custòdia o que no comportin la participació de cap entitat representativa de la societat civil i l'interès públic.

Així doncs, la finalitat d'aquesta norma és crear i regular el Registre de finques amb iniciatives cíviqes i privades de conservació del patrimoni natural i la biodiversitat als efectes legals i tributaris que se'n puguin derivar.

El Decret s'estructura en onze articles.

A l'article primer, es defineix l'objecte del Decret, la creació i regulació del Registre dels acords de custòdia del territori.

A l'article segon es preveuen les definicions terminològiques als efectes de la interpretació del Decret.

A l'article tercer, s'estableix la naturalesa jurídica del Registre.

A l'article quart, l'organització del registre, que s'adscriu al departament competent en matèria de medi ambient.

A l'article cinquè, les finalitats d'aquest Registre.

Als articles sisè i setè es preveu l'àmbit objectiu d'aplicació del Registre, el seu contingut i el règim de publicitat de les dades.

Els articles vuitè a desè preveuen la sol·licitud d'inscripció, la comprovació dels requisits, la resolució i contingut de la inscripció, i els efectes de la inscripció, respectivament.

A l'article onzè, la gestió i tramitació electrònica del Registre.

A l'article dotzè i tretzè, s'estableixen les obligacions de les entitats inscrites i la modificació i causes de baixa de la inscripció, respectivament.

S'inclouen dos annexos, que descriuen els elements clau objecte de conservació i el contingut mínim del contracte de custòdia del territori o instrument jurídic anàleg i del pla de gestió de la finca.

b) Marc normatiu en què s'insereix

La LPNB estableix en el seu article 5.c el mandat de les administracions públiques de promoure la participació i les activitats que contribueixin a assolir els objectius d'aquesta Llei i, en concret, a promoure mesures fiscals que incentivin les iniciatives privades de conservació de la natura.

A l'article 3.37 de la LPNB es defineix les entitats de custòdia del territori com aquelles organitzacions de naturalesa pública o privada, sense ànim de lucre, que duen a terme iniciatives que inclouen la realització d'acords de custòdia del territori per a la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat.

El l'article 4.4 de la LPNB determina que en la planificació i gestió dels espais protegits i la conservació dels hàbitats i les espècies, es fomentaran els acords voluntaris amb propietaris i usuaris dels recursos naturals, així com la participació de la societat civil en la conservació de la biodiversitat.

Així mateix, l'article 76 de la LPNB encarrega a les administracions públiques el foment dels acords entre entitats de custòdia i propietaris privats o públics que tinguin la finalitat de conservar el patrimoni natural i la biodiversitat.

L'article 77 de la LPNB encarrega de manera específica a les comunitats autònomes que regulin els mecanismes i les condicions per incentivar les externalitats positives en terrenys en els quals hi hagi acords de custòdia, amb especial consideració als següents serveis ecosistèmics: a) la conservació, restauració i millora del patrimoni natural, la biodiversitat, la geodiversitat i el paisatge en funció de les mesures específicament adoptades per a tal fi, amb especial atenció a hàbitats i espècies amenaçades; b) la fixació de diòxid de carboni com a mesura per contribuir a la mitigació del canvi climàtic; c) la conservació dels sòls i del règim hidrològic com a mesura lluita per lluitar contra la desertificació, en funció del grau en què la coberta vegetal i les pràctiques productives que contribueixin a reduir la pèrdua o

degradació del sòl i dels recursos hídrics superficials i subterranis; d) la recàrrega d'aqüífers i la prevenció de riscos geològics.

El 17 de juliol de 2018 es va aprovar l'Acord GOV/54/2018, pel qual s'aprova l'Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya 2030, i s'estableixen els òrgans d'implantació, seguiment i avaluació. La línia d'actuació núm. 75 de l'Estratègia preveu la creació d'un Registre d'acords de custòdia del territori, prioritària per al període 2019-2022.

c) Disposicions afectades i taula de vigències

No hi ha disposicions afectades.

d) Competència de la Generalitat de Catalunya

L'article 144 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, d'acord amb els articles 148 i 149 de la Constitució espanyola, estableix la competència compartida de la Generalitat de Catalunya amb el Govern de l'Estat en matèria de medi ambient. La competència de la Generalitat de Catalunya en aquesta matèria inclou en tot cas l'establiment i la regulació de mesures de sostenibilitat, fiscalitat i recerca ambientals, la regulació dels recursos naturals, de la flora i de la fauna i de la biodiversitat. Estableix igualment la competència en matèria d'espais naturals, que inclou la regulació i la declaració de les figures de protecció, delimitació, planificació i gestió d'espais naturals i d'hàbitats protegits situats a Catalunya.

L'article 103, apartat l), del Decret 277/2016, de 2 d'agost, de reestructuració del Departament de Territori i Sostenibilitat, estableix que la Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural és l'òrgan competent per "dur a terme accions encaminades a la protecció i preservació del medi natural terrestre i marí, per evitar accions que puguin lesionar els valors i promoure la custòdia del territori a Catalunya".

Així mateix, l'article 114.1.c) del Decret abans referit estableix que el Servei de Planificació de l'Entorn Natural ha de promoure la custòdia del territori a Catalunya i impulsar-ne instruments de foment i de difusió. L'article 114.1.i) estableix que el mateix Servei ha d'analitzar les relacions entre economia, biodiversitat, i serveis ambientals dels ecosistemes, i definir i impulsar instruments econòmics per a la conservació i l'ús sostenible de la biodiversitat i el patrimoni natural.

e) Tràmit d'audiència

S'atorgarà el tràmit d'audiència a les entitats ambientals que realitzen activitats de custòdia del territori a Catalunya.

f) Informació pública

D'acord amb els articles 16 i 18 de la Llei 27/2006, de 18 de juliol, és preceptiu sotmetre l'expedient a informació pública, atès que la matèria que regula la proposta de Decret per a la creació del Registre de finques amb iniciatives cíviques i privades de conservació del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya està relacionada amb l'accés a la informació, la participació pública en la presa de decisions i accés a la justícia en matèria de medi ambient.

En aquest procediment és aplicable el que s'estableix en el títol VI de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, relatiu a la iniciativa legislativa i a la potestat per dictar reglaments i altres disposicions.

Es considera procedent el tràmit de participació ciutadana previst a l'article 69 de la Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

Ferran Miralles Sabadell
Director general de Polítiques Ambientals i Medi Natural

Signat electrònicament